
Årsberetning

2020

Ankestyrelsens tilsyn på Adoptions- området

Ankestyrelsen

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

Publikationen kan hentes via dette link:

<https://ast.dk/publikationer>

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1	TILSYNET I 2020	4
KAPITEL 2	PAS (POST ADOPTION SERVICE)	6
KAPITEL 3	GODKENDELSE OG RE- GODKENDELSE AF SAMARBEJDSPARTER	8
KAPITEL 4	TILSYN MED ADOPTIONSFORMIDLINGEN	12
KAPITEL 5	TILSYN MED ØKONOMISKE FORHOLD	19
KAPITEL 6	STATISTIK	22

KAPITEL 1

Tilsynet i 2020

Med afsæt i Ankestyrelsens undersøgelse fra 2019 af bæredygtige alternativer til den nuværende struktur for den internationale adoptionsformidling besluttede et politisk flertal i efteråret 2020, at den internationale adoptionsformidling fortsat skal være organiseret i DIA.

Der var samtidig politisk flertal for at skabe stabilitet i det internationale adoptionssystem i Danmark ved at afsætte midler til en midlertidig forhøjelse af driftstilskuddet til DIA med op til 3 mio. kr. i 2021. Der blev samtidig afsat midler til en ny analyse af DIA's økonomi i 2021 med henblik på at fastlægge behovet for økonomisk støtte i de efterfølgende år.

Et politisk flertal bakkede i efteråret 2020 også op om en ændring af rammerne for den adoptionsrelaterede støtte, DIA yder i udlandet. De ændrede rammer har til formål at sikre mest mulig gennemsigtighed i de økonomiske relationer i den internationale adoptionsformidling og forebygge uønsket adfærd.

Udmøntningen af de politiske beslutninger vil blive beskrevet i årsberetningen for tilsynets aktiviteter i 2021.

I november 2019 besluttede DIA midlertidigt at ophøre med at modtage tilmeldinger fra nye ansøgere, indtil der forelå en afklaring af den fremtidige organisering af den internationale adoptionsformidling. Beslutningen trådte i kraft den 1. januar 2020 og ophørte den 15. september 2020. På baggrund af en forudgående vurdering af de eventuelle konsekvenser for DIA's økonomi førte det midlertidige ophør ikke til en yderligere skærpelse af Ankestyrelsens eksisterende tilsyn. Ophøret krævede dog en tilpasning af DIA's akkrediteringsvilkår, så DIA's forpligtelse til at modtage tilmeldinger blev sat ud af kraft i perioden.

Danish International Adoption (DIA) blev i 2020 genakkrediteret af Social- og Ældreministeren til at formidle internationale adoptioner i Danmark. Akkrediteringen gælder for et år og skal fornyes i 2021.

Herudover har der i Ankestyrelsen i 2020 været fokus på at udarbejde en konkret politik for høflighedsgaver i forbindelse med DIA's adoptionsformidling. Denne gælder fra 2021 og vil blive beskrevet i årsberetningen i 2021.

Tilsynsarbejdet har i 2020 uundgåeligt været præget af Covid-19 og de problemstillinger, pandemien medførte. Ankestyrelsen har været i løbende dialog med DIA for at kortlægge, forebygge og håndtere disse udfordringer.

Ankestyrelsen har i 2020 i kraft af sin funktion som centralmyndighed for internationale adoptioner også besvaret diverse spørgeskemaer fra Hcch¹ vedrørende Covid-19 og den internationale adoptionsformidling. Dette har bl.a. handlet om brugen af teknologiske hjælpemidler i adoptionsprocessen og pandemiens potentielle indflydelse på den fremtidige adoptionsformidling.

Ankestyrelsen påbegyndte i 2020 også en afdækning af adoptionsformidlingen i Chile i perioden 1978-1988. Rapporten udkom i 2021 og vil derfor først blive beskrevet i årsberetningen for 2021.

¹ Haagerkonferencen om International Privatret (HCCH) er en mellemstatslig organisation inden for den internationale privatret, der administrerer flere internationale konventioner, protokoller og *soft law*-instrumenter.

KAPITEL 2

PAS (Post Adoption Service)

Efter en forsøgsperiode blev tilbuddet om rådgivning til voksne adopterede gjort permanent i slutningen af 2018, hvorfor tilbuddet for alvor blev kendt og udbredt i hele Danmark i 2019. Ankestyrelsen oplever en stor efterspørgsel på rådgivning fra voksne adopterede og fik i 2020 i alt 507 ansøgninger om rådgivning.

Tilbuddet om rådgivning til voksne adopterede er det eneste tilbud i landet, som så specifikt tilbyder en adoptionsfaglig forståelse af den voksne adopteredes udvikling og udfordringer. I PAS-tilbuddet til voksne kan den, der får rådgivning, eksempelvis blive klogere på, hvad det betyder for den enkelte at have oplevet det traume at miste sine første forældre.

Tilbuddet til voksne adopterede er i 2020 styrket med et tilbud om voksengrupper. I disse grupper støttes de voksne adopterede i, at de ikke er alene om de udfordringer, de har, og at de kan dele dem med andre adopterede.

Tilbuddet til adopterede børn om, at de kan deltage i børnegrupper med andre børn på nogenlunde samme alder, har været meget efterspurgt i flere år. I 2020 har mere end 200 børn været på venteliste. Ankestyrelsen forsøger løbende at etablere flere børnegrupper, men hensynet til geografi og børnenes alder betyder, at det ikke altid er praktisk muligt. Ankestyrelsen forsøger nu med weekendbørnegrupper for at nå de børn, der ellers ikke vil kunne klare den lange transport til en børnegruppe på hverdage. Ankestyrelsen har siden 2015 facilliteret, 17 børnegrupper på Sjælland, og 11 børnegrupper i Jylland. I børnegrupperne arbejder børnene blandt andet med deres oplevelse af at føle sig anderledes, at have forskellige følelser og tanker om biologiske forældre og adoptivforældre samt børnenes udfordringer med at opleve at høre til.

Ankestyrelsen har også et tilbud, der kan støtte de adoptanter, der vælger at adoptere alene. I 2020 har Ankestyrelsen udbudt ene-adoptantgrupper i København og i Århus, og det er begge steder blevet positivt modtaget. Ligeledes har vi eneforsørgergrupper.

Tilbuddet om 20 timers rådgivning pr. adopteret barn til alle familier er fortsat et meget efterspurgt tilbud, som mange familier gør brug af, og hvor tilbagemeldingerne fra familierne - også i 2020 - er utroligt positive. En del familier efterspørger flere timer end de 20 timer, de har til rådighed, fordi de som forældre har brug for støtte til at takle, at deres barn har flere

udfordringer undervejs til deres 18. år i forhold til trivsel og udvikling.

De temaeftersmiddage, Ankestyrelsen inviterer til, viser, hvad målgruppen af adoptivfamilier er optaget af. Der er forskellige temaer. Fx har temaet "I er ikke mine rigtige forældre" stor interesse blandt adoptivfamilier. Ankestyrelsen forsøger løbende at finde emner til temaeftersmiddagene, der har en bred interesse hos familierne. Dog har der 2020 ikke været gennemført temaeftersmiddage pga. Covid-19.

Ud over disse tilbud har Ankestyrelsen – også gennem Covid-19 – fastholdt de landsdækkende undervisningstilbud til fagpersoner. Vi ser stadig nye faggrupper søge vores ekspertise og får også her rigtig god feedback på vores formidling af adopteredes børns psykologiske behov.

Godkendelse og re-godkendelse af samarbejdsparter

Ankestyrelsen har i 2020 behandlet seks ansøgninger fra DIA om re-godkendelse af samarbejdsparter. Ankestyrelsen har godkendt alle ansøgninger. Det drejer sig om Tjekkiet, Bulgarien, Madagaskar, Burkina Faso, Filippinerne og Colombia. Ud fra en samlet vurdering er det fortsat Ankestyrelsens opfattelse, at formidlingen fra de seks lande kan gennemføres på en lovlig, etisk og faglig forsvarlig måde.

DIA redegør i den enkelte ansøgning om re-godkendelse for eventuelle ændringer i det pågældende lands myndighedsstruktur, regler på adoptionsområdet og erfaringer med hidtil gennemførte sager, og om forholdene er i overensstemmelse med regler og procedurer i Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om internationale adoptioner (Haagerkonventionen).

Ankestyrelsen har siden 2016 haft fokus på at afdække, om afgiverlandets lovgivning og myndighedsstruktur både i teori og i praksis understøtter Haagerkonventionens principper om, at:

- International adoption er sidste udvej for barnet (subsidiaritetsprincippet)
- Den enkelte adoption vurderes at være til gavn for det enkelte barn
- Adoptionen sker på baggrund af en legal frigivelse af barnet
- Risici for uetisk adfærd og økonomisk vinding bliver mindsket i relation til internationale adoptioner

Bulgarien

I marts 2020 godkendte Ankestyrelsen DIA's fortsatte samarbejde med Ministry of Justice via Family National Association (FNA) i Bulgarien. Godkendelsen gælder fra den 1. april 2020 til den 31. marts 2022. Der er tale om en begrænset godkendelse af samarbejdet, som alene omfatter de to sidste adoptivfamilier, der på daværende tidspunkt stod på venteliste til at adoptere fra Bulgarien. DIA har valgt at udfase samarbejdet, da DIA ikke har ansøgere, der matcher profilen på de børn, der bortadopteret internationalt i Bulgarien. Ankestyrelsen har

godkendt at DIA kan færdiggøre de to sidste sager, der står på venteliste til Bulgarien.

Ankestyrelsen har i forbindelse med re-godkendelsen været opmærksom på, at DIA ikke i ansøgningen har redegjort fyldestgørende for processen for frigivelse af hittebørn fra Bulgarien. Da samarbejdet er under udfasning, har Ankestyrelsen aftalt med DIA, at redegørelsen kan ske i forbindelse med et eventuelt konkret matchningsforslag, der vedrører et hittebarn.

Siden sidste re-godkendelse af DIA's samarbejde med Bulgarien i 2017 er der kun behandlet ét matchningsforslag fra Bulgarien. Det var i den konkrete situation vanskeligt at få oplysninger om, hvor søskende til barnet opholdt sig. Ankestyrelsen har derfor fokus på, at DIA ved de to sidste sager konkret spørger ind til, hvad der er gjort for at afdække forholdene for potentielle søskende. Baggrunden for dette fokus er at understøtte muligheden for at søskende adopteres af den samme familie.

Tjekkiet

I september 2020 godkendte Ankestyrelsen DIA's fortsatte samarbejde med The Office for International Legal Protection of Children, som er centralmyndigheden i Tjekkiet. Godkendelsen gælder fra den 1. oktober 2020 til den 30. september 2022.

Den nationale matchningsprocedure i Tjekkiet var et fokuspunkt efter sidste re-godkendelse i 2018. Ved et efterfølgende delegationsbesøg i 2019 har Ankestyrelsen spurgt den tjekkeske centralmyndighed nærmere ind til dette. Ankestyrelsen havde derefter ingen yderligere bemærkninger til den nationale matchningsprocedure. Der gælder samme aftale vedrørende redegørelsen for proceduren ved hittebørn i Tjekkiet, som redegjort for ved re-godkendelsen af Bulgarien.

Madagaskar

I marts 2020 godkendte Ankestyrelsen DIA's fortsatte samarbejde med Ministère de la Population, de la Protection Sociale et de la promotion de la Femme (ACAM), som er centralmyndigheden i Madagaskar. Godkendelsen gælder fra den 20. marts 2020 til den 31. marts 2022.

Ved godkendelsen var der fokus på brugen af gaver og donationer i forbindelse med adoptanternes ophold og sagens afslutning i Madagaskar. Derudover var der fokus på berigtigelse og øget opmærksomhed på udstedelse af korrekte 17c-erklæringer og artikel 23-erklæringer i henhold til Haagerkonventionen.

I 2012 blev der nedsat en national komite i Madagaskar, der havde til formål at forbedre landets tiltag i forhold til børnebeskyttelse generelt. Dette inkluderede bl.a. den reviderede adoptionslovgivning fra 2017. Lovændringen anses som en væsentlig positiv udvikling, da lovgivningen nu i højere grad end før lever op til Haagerkonventionens principper. Alle initiativer i relation til det samlede børnebeskyttelsessystem er dog endnu ikke realiseret.

DIA, Ankestyrelsen og ACAM vil i de kommende år følge udviklingen i forhold til implementeringen af adoptionslovgivningen fra 2017, særligt hvad angår den konkrete udfoldelse af subsidiaritetsprincippet og mulighederne for national adoption. Yderligere vil styrelsen være opmærksom på at få kortlagt proceduren for nationale adoptioner i Madagaskar.

Burkina Faso

I juli 2020 re-godkendte Ankestyrelsen DIA's fortsatte samarbejde med Ministère de la Femme, de la Solidarité Nationale, de la Famille et de l'Action Humanitaire, som er centralmyndigheden i Burkina Faso. Godkendelsen gælder fra den 1. august 2020 til den 31. juli 2022.

I perioden vil Ankestyrelsen have særligt fokus på, om sikkerhedssituationen i landet påvirker adoptionssystemet, så myndigheder og procedurer ikke kan fungere og overholdes som normalt. Styrelsen vil ligeledes have fokus på frigivelsen af fundne børn samt implementeringen af subsidiaritetsprincippet i form af den nationale matchningsprocedure.

Filippinerne

I januar 2020 re-godkendte Ankestyrelsen DIA's fortsatte samarbejde med the Inter-Country Adoption Board (ICAB), som er centralmyndigheden i Filippinerne. Godkendelsen gælder fra den 1. februar 2020 til den 31. januar 2022.

I perioden vil Ankestyrelsen have fokus på DIA's autorisation til at samarbejde med ICAB, som skal fornyes af ICAB. Styrelsen vil også have fokus på frigivelsesprocessen generelt.

Som led i re-godkendelsen har Ankestyrelsen - ligesom ved den seneste re-godkendelse af samarbejdet - gennemgået de fire sidst afsluttede sager fra Filippinerne. Gennemgangen af sagerne gav Ankestyrelsen mulighed for at se afsluttende dokumenter, som ikke indgår i den behandling, Ankestyrelsen foretager i et tidligere stadie af sagerne.

Colombia

I juni 2020 godkendte Ankestyrelsen DIA's fortsatte samarbejde med Instituto Colombiano de Bienestar Familiar (ICBF), som er centralmyndigheden i Colombia. Godkendelsen gælder fra den 1. juli 2020 til den 30. juni 2022.

I perioden vil Ankestyrelsen blandt andet fortsat have fokus på implementeringen af subsidiaritetsprincippet og frigivelsesprocessen for hittebørn i Colombia.

Ankestyrelsen mødtes i forbindelse med re-godkendelsen af samarbejdet med ICBF med DIA's kontaktperson i Colombia. På mødet fik styrelsen lejlighed til at høre mere om blandt andet implementeringen af nye regler fra 2018, de colombianske krav til de udenlandske ansøgere og de aktuelle forhold på det internationale adoptionsområde i Colombia.

KAPITEL 4

Tilsyn med adoptionsformidlingen

Grundet Covid-19-restriktioner har det i 2020 ikke været muligt for Ankestyrelsen at gennemføre tilsynsrejser til udlandet. Ankestyrelsen har af samme årsag i 2020 været forhindret i at foretage et uanmeldt tilsynsbesøg hos DIA.

Godkendelse af matchningsforslag

Et af de vigtigste tidspunkter i en sag om international adoption er, når barnet matches med ansøgerne. Det konkrete tidspunkt defineres som "matchningstidspunktet". Matchningstidspunktet involverer begge landes samarbejdsparter og myndigheder.

Når et barn matches med de kommende adoptanter, skal afgiverlandet og modtagerlandet udstede en erklæring om, at adoptionen kan fortsætte. Erklæringen har relation til Haagerkonventionens artikel 17c. Derfor kaldes den en 17c-erklæring.

17c-erklæringen er en godkendelse af den proces, der er sket indtil matchningstidspunktet. Erklæringen er et udtryk for, at Ankestyrelsen vurderer, at adoptionen ikke strider mod afgiverlandets lovgivning, Danmarks lovgivning eller internationale konventioner.

Proceduren for godkendelse af matchningsforslag kræver et indgående kendskab til lovgivningen og procedurerne i de lande, som DIA samarbejder med. Det kræver løbende udveksling af information mellem DIA og Ankestyrelsen, og at Ankestyrelsen supplerer denne viden med information fra andre kilder.

Ankestyrelsen har en fastlagt procedure for at godkende matchningsforslag. Proceduren udvikles løbende. Ankestyrelsen instruerer også løbende DIA og Familieretshuset i procedurerne.

Ankestyrelsen godkender alle matchningsforslag, hvor DIA vurderer, at barnet er omfattet af ansøgernes godkendelse. Hvis DIA vurderer, at barnet falder uden for ansøgernes godkendelse eller er i tvivl herom, er det Adoptionssamrådet i Familieretshuset, der laver vurderingen.

Adoptionssamrådet har mulighed for at forelægge frigivelsen for Ankestyrelsen. Det vil sige, at Ankestyrelsen vurderer de juridiske aspekter af matchningsforslaget, mens Adoptionssamrådet vurderer de resterende oplysninger i sagen. I praksis forelægger Adoptionssamrådet efter aftale alle sager for Ankestyrelsen med henblik på vurdering af frigivelsesgrundlaget. Ankestyrelsen har i 2020 behandlet 24 sager om godkendelse af matchningsforslag. Adoptionssamrådet har behandlet 4 sager, hvori frigivelsesgrundlaget har været forelagt for Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen fører statistik over alle matchningsforslag for at give et aktuelt billede af formidlingssituationen. Statistikken kan læses på side 22.

Møder, konferencer og arbejdsgrupper

Ankestyrelsen har siden 2010 deltaget i et mødeforum med centralmyndighederne fra en række andre modtagerlande, der ligeledes har tiltrådt Haagerkonventionen. Dette netværk kaldes **ICAN**. Gruppen mødes typisk to gange om året til uformelle drøftelser uden referat.

I 2020 har gruppen dog alene holdt et møde. Mødet blev holdt virtuelt i december 2020 med Tyskland som vært. På mødet blev der delt viden, og der var et særligt fokus på:

- Centralmyndigheders gældende retningslinjer for adoptionsformidlende organisationer, når de stopper deres aktivitet.

- Overvejelser vedrørende adoptionsformidlende organisationers rolle, og om det i nogle tilfælde kan anses som en fordel at arbejde med et land, der ikke opererer med en adoptionsformidlende organisation. Dernæst hvorvidt det i disse tilfælde kan udgøre et problem, at det er den samme advokat, der agerer repræsentant for flere forskellige organisationer fra flere lande.
- Håndtering af problemstillinger vedrørende international adoption og Covid-19. Hertil at systemet for international adoption uhindret skal fungere sikkerhedsmæssigt optimalt.
- Håndtering af problemstillinger relateret til mistanke om ulovlig eller uetisk adfærd i konkrete sager, hvor adoptionen er gennemført for flere år siden. Eller håndteringen i samarbejdsrelationer med udenlandske organisationer eller myndigheder, hvor der ikke længere er et aktivt samarbejde, og hvor samarbejdet fandt sted inden Haagerkonventionen trådte i kraft.
- Opfølgingsrapporter og proceduren i tilfælde hvor familier nægter at sende disse. Samt retningslinjerne når der er forskellige lovkrav i modtager- og afgiverland for disse.

Nordisk møde blev grundet Covid-19 afholdt virtuelt i september 2020 med Danmark som vært. Nordisk møde er et årligt møde mellem de nordiske centralmyndigheder. På møderne udveksles informationer og erfaringer mellem myndighederne. Drøftelserne er uformelle og uden referat. Ved nordisk møde i 2020 blev følgende emner diskuteret:

- Covid-19 relaterede udfordringer
- Udfordringer og fordele ved digitalisering
- Aldersforskel mellem børn og adoptanter
- Adoptanters muligheder for at ansøge om national og international adoption samtidig
- PAS
- Biologiske forældres søgen efter børn
- Ændringer i organisationsstrukturen
- Ulovlige forhold i adoptioner fra Chile

Ankestyrelsen indgår som en del af en **arbejdsgruppe om forebyggelse og håndtering af ulovlig adfærd** ('illicit practice'). Arbejdsgruppen er nedsat af HccH og har til formål at udarbejde fælles internationale retningslinjer og metoder til gavn for samarbejdet mellem landene om forebyggelse og håndtering af ulovlig adfærd. Arbejdsgruppen har nedsat en undergruppe, der skal udarbejde skabeloner til det videre arbejde med de enkelte under-emner i det samlede arbejde. Ankestyrelsen er også en del af denne undergruppe.

Arbejdet i undergruppen foregår løbende i dialog med de andre medlemmer af gruppen og HccH. I juli 2020 deltog Ankestyrelsen i et virtuelt møde i arbejdsgruppen.

I 2017 tilsluttede HccH's Council on General Affairs and Policy sig et forslag om at udarbejde en værktøjskasse (toolkit), som de enkelte stater kan tage i brug i arbejdet med at identificere, forebygge og håndtere ulovlig adfærd i forbindelse med internationale adoptioner. I forlængelse heraf var der på mødet i 2020 fokus på at udarbejde dette toolkit, hvor et centralt arbejdsredskab består af række "Fact Sheets", der definerer ulovlig adfærd og beskriver, hvilke handlinger der kan anvendes til at forebygge og håndtere de enkelte problemstillinger.

Den samlede arbejdsgruppe skal arbejde videre med disse "Fact Sheets" sammen med værktøjskassens øvrige elementer. Disse forventes at blive drøftet på den kommende Special

Commission i 2022, hvor alle lande, der har tiltrådt Haagerkonventionen, er inviterede til at deltage.

Adoptanternes syn på adoptionsforløbet

Alle adoptanter, som har hjemtaget børn siden januar 2016, har fået et spørgeskema fra Ankestyrelsen med henblik på Ankestyrelsens mulighed for at samle informationer om DIA's adoptionsformidlende arbejde.

Ankestyrelsen gennemgår løbende adoptivfamiliernes besvarelser og følger op på eventuelle oplysninger af relevans for tilsynet. I 2020 har besvarelserne ikke givet Ankestyrelsen anledning til at følge op med konkrete tiltag i tilsynet med DIA.

Andre tilsynsaktiviteter

DIA er forpligtet til at indhente opfølgingsrapporter om den adopteredes trivsel og til at videreformidle dem til afgiverlandet. DIA har i forbindelse med indhentningen af en opfølgingsrapport i en konkret adoptionssag spurgt Ankestyrelsen, hvilken betydning spørgsmålet om forældremyndighed har for denne forpligtelse. DIA bad Ankestyrelsen oplyse, hvordan DIA i den konkrete sag - samt generelt - skal forholde sig, når tidligere ansøgere bliver skilt. Både når forældremyndigheden fortsat er fælles, og når den ene forældre får forældremyndigheden alene.

Ankestyrelsen svarede hertil, at adoptanternes forpligtelse til at sende opfølgingsrapporter er afledt af den aftale, som ansøgerne har indgået med DIA om adoptionsbistand. Forpligtelsen er i hovedreglen ikke betinget. Det er dog som udgangspunkt forældremyndighedsindehaveren, som har ret til at indhente og videregive oplysninger til brug for opfølgingsrapporten. DIA skal som hovedregel kun sende et brev til forældremyndighedshaveren om opfølgingsrapporter, når den fælles forældremyndighed er ophævet.

Denne praksis er i overensstemmelse med forvaltningsloven og databeskyttelsesreglerne. DIA skal i henhold til akkrediteringsvilkårene følge begge disse regelsæt. DIA er her forpligtet til at notere, når DIA bliver oplyst om, at der er sket ændringer i forældremyndigheden, som påvirker DIA's sagsbehandling. DIA er derimod ikke forpligtet til af egen drift at undersøge, om der er sket ændringer i forældremyndigheden.

Undervisning af DIA

Ankestyrelsen har i december 2020 undervist DIA's personale. Emnet var Haagerkonventionens hovedprincipper med et særligt fokus på subsidiaritetsprincippet. Efter en gennemgang af konventionens hovedprincipper fokuserede undervisningen på udviklingen af det danske adoptionsområde før og efter 1997. Dernæst tog undervisningen udgangspunkt i de mest centrale af konventionens artikler for til sidst at gå i dybden med subsidiaritetsprincippet og implementeringen heraf.

Godkendelse af adoptionsrelateret støtte til Sydafrika

Ankestyrelsen fører et generelt skærpet tilsyn med de økonomiske aspekter af DIA's formidling fra Sydafrika.

Styrelsen godkendte i januar 2020 DIA's ansøgning om støtte til Impilo, DIA's samarbejdspart i Sydafrika. Den godkendte støtte gik til Impilos forebyggende arbejde for børn og deres biologiske familier. Støtten blev givet i perioden 1. januar 2020 – 31. december 2020.

I godkendelsen lagde Ankestyrelsen vægt på, at:

- der var tilvejebragt tilstrækkelig transparens i den anmodede støtte, og at anvendelsen var beskrevet i en detaljeringsgrad, der gjorde det muligt for styrelsen at følge op på, om støtten anvendtes i overensstemmelse med formålet
- støtten overordnet set gives til Impilos forebyggende arbejde til gavn for udsatte børn og deres biologiske familier, herunder for at styrke subsidiaritetsprincippet
- modtageren af støtten er DIA's langvarige samarbejdspart Impilo. Ankestyrelsen har generelt tillid til, at Impilo arbejder i overensstemmelse med reglerne i Sydafrika og principperne i Haagerkonventionen
- det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at formidle støtten centralt til en sydafrikansk myndighed
- Impilo havde udfærdiget et budget, som beskriver anvendelsen af støtten i en sådan detaljeringsgrad, at det giver styrelsen mulighed for at følge op på, om støtten er blevet anvendt i overensstemmelse med formålet
- DIA havde vedlagt en evalueringsrapport fra Impilo vedr. støtten for 2019 og hermed orienteret Ankestyrelsen om resultatet af evalueringen af støtteaftalerne for

2019. Rapporten dokumenterede, at den udbetalte støtte var blevet anvendt i henhold til formålet.

Kritik af DIA's mangelfulde orientering om organisatoriske ændringer og udlevering af oplysninger

I relation til DIA's egen underretningspligt udtalte Ankestyrelsen i april 2020 kritik af, at DIA ikke havde underrettet styrelsen om organisatoriske ændringer i form af DIA's daværende direktørs forventede fratræden.

Styrelsen fandt i samme anledning grund til at kritisere, at DIA ikke ville udlevere de oplysninger, som styrelsen fandt væsentlige for at vurdere, om bestyrelsens indgåelse af en fastholdelsesaftale var en økonomisk ansvarlig handling henset til organisationens økonomiske situation og rimeligheden af betalings omfang.

Ankestyrelsen fik efter den udtalte kritik udleveret de relevante oplysninger. Ankestyrelsen fandt på det oplyste grundlag, at bestyrelsens dispositioner i forbindelse med direktørens vederlag forud for fratrædelsen overholdt akkrediteringsvilkårene.

Indberetninger fra borgere

Borgere kan indberette om forhold angående DIA's virksomhed til Ankestyrelsen. Eventuelle indberetninger indgår i Ankestyrelsens tilsyn med DIA. I 2020 modtog Ankestyrelsen to indberetninger om DIA's virksomhed, som ikke gav Ankestyrelsen anledning til at udtale kritik af DIA eller tiltag i øvrigt.

Tilsyn med økonomiske forhold

DIA er ifølge sine akkrediteringsvilkår forpligtet til at tilrettelægge sine økonomiske forhold på en forsvarlig, hensigtsmæssig og gennemsigtig måde og løbende afrapportere om organisationens økonomiske status til Ankestyrelsen i form af kvartalsrapporteringer og årsregnskab.

DIA er finansieret af adoptionsansøgernes gebyrer samt et statsligt tilskud på 2 mio. kr. årligt. Tilskuddet blev indført med den politiske aftale om et nyt adoptionssystem i efteråret 2014.

Formålet med Ankestyrelsens tilsyn med DIA's økonomiske forhold er primært at sikre en forsvarlig økonomisk drift af organisationen og forvaltning af adoptionsansøgernes penge, hvor gebyrerne løbende er tilpasset omkostningsniveauet i organisationen, og hvor Ankestyrelsen sikres den nødvendige indsigt i organisationens økonomistyring.

Til brug for det økonomiske tilsyn får Ankestyrelsen konsulentbistand fra Revisionsfirmaet EY Nordic til at gennemgå kvartalsrapporter, budget og årsrapport. Ankestyrelsen har siden juli 2018 ført et skærpet økonomisk tilsyn med DIA's økonomi. DIA skal derfor indsende:

- en månedlig opgørelse over antallet af nye ansøgere og antallet af formidlinger
- oplysninger om antallet af DIA's indkrævede gebyrer opgjort pr. land og pr. rate i forbindelse med kvartalsregnskaber og årsregnskabet.

I forbindelse med DIA's etablering i 2015 udarbejdede EY Nordic en række anbefalinger vedrørende DIA's forretningsgange og forpligtelser. Disse anbefalinger er løbende blevet fulgt op. Som led heri besøgte EY Nordic DIA i juni måned for at følge op på organisationens regnskabsfunktion og tilrettelæggelse.

I 2020 har der primært været fokus på DIA's fremtidige finansieringsgrundlag, hvorfor implementeringen af de sidste anbefalinger er blevet udskudt til der var taget politisk stilling til et eventuelt nyt adoptionssystem. Ved udgangen af 2020 udestår der ikke kritiske forhold i DIA's implementering af de foreslåede tiltag.

Øget statsligt tilskud og undersøgelse af den fremtidige struktur

DIA meddelte i foråret 2018, at der var bekymring for organisationens driftsgrundlag på sigt, blandt andet på grund af det markante fald i antallet af nye ansøgere i 2018. DIA udarbejdede i den forbindelse prognoser for virksomhedens resultat ud fra tre forskellige forudsætninger om tilgang af nye ansøgere. Det fremgik af prognoserne, at DIA forventede at få et mindre underskud i 2019, som ville stige betragteligt i de følgende to år.

Aftalepartierne bag satspuljeaftalen for 2019 besluttede på baggrund af bekymringen for DIA's økonomi at afsætte yderligere midler til området. Der blev afsat 2,1 mio. kr. til et midlertidigt driftstilskud til dækning af DIA's forventede underskud, fordelt med 300.000 kr. i 2019 og 1.800.000 kr. i 2020.

Kvartalsregnskaber i 2020 og årsregnskab for 2019

DIA's kvartalsrapporteringer og aflevering af årsregnskab i 2020 er sket rettidigt og har i form og indhold levet op til kravene i DIA's akkrediteringsvilkår.

I 2019 var årets resultat ifølge årsregnskabet et overskud på ca. 100.000 kroner. Det gav ikke Ankestyrelsen anledning til bemærkninger.

I 2020 var årets resultat ifølge årsregnskabet et overskud på 4000 kr. DIA modtog i 2020 udbetaling af ekstraordinær driftsstøtte på i alt 1.353.773 kr. fra de afsatte midler, der via satspuljeaftalen for 2019 blev afsat til at dække et eventuelt underskud i 2020.

Ankestyrelsen har i sit tilsyn med DIA's økonomi i 2020 fundet, at organisationen har haft et passende likvidt beredskab og har formået at tilpasse omkostningerne i organisationen til de faldende gebyrindtægter. I DIA's budget for 2021 forventes et underskud for året på 2.469.000 mio.kr., som kan dækkes af de afsatte midler til ekstraordinær driftsstøtte på SSA-reserven, hvor der er afsat 3 mio. kr. til dækning af et eventuelt underskud. Budgettet revideres løbende i forbindelse med kvartalsrapporteringerne.

Statistik

Sager om godkendelse af matchningsforslag i Ankestyrelsen og i Adoptionssamrådet

Ankestyrelsen har i 2020 behandlet i alt 24 sager om godkendelse af matchningsforslag. Derudover har Adoptionssamrådet behandlet fire sager, hvori frigivelsesgrundlaget har været forelagt for Ankestyrelsen. I disse sager foretager Ankestyrelsen den samme vurdering af oplysningerne om frigivelsen af barnet til international adoption, som er beskrevet på side 12.

Det har betydning for Ankestyrelsens sagsbehandlingstid i matchningssager, hvis et afgiverland ændrer de fastsatte procedurer i enkelte eller alle sager.

Sydafrika ændrede i 2018 proceduren for matchningssager, hvilket betyder, at sagsbehandlingen i Danmark oftest ikke kan afsluttes inden for syv dage. Sager fra Sydafrika behandles i en såkaldt todelt proces. Ankestyrelsen behandler i første omgang de helbredsmæssige oplysninger. Det vil i praksis sige, at Ankestyrelsen vurderer, om ansørgernes godkendelse omfatter det konkrete barn i forslag. Herefter sender styrelsen sagen retur til DIA, som sender sagen til de sydafrikanske myndigheder. Når de sydafrikanske myndigheder har færdigbehandlet matchningssagen, sender DIA sagen til Ankestyrelsen igen, som vurderer frigivelsesgrundlaget og tager endelig stilling til, om adoptionen kan fortsætte.

Der foregår altså to særskilte behandlinger og vurderinger i sager fra Sydafrika, som - til forskel fra matchningssager fra andre lande - ikke kan ske parallelt. Ankestyrelsen tilstræber i begge processer at behandle sagerne hurtigst muligt.

Det bemærkes, at sagsbehandlingstiden for sager med todelt proces grundet Covid-19 har været ekstraordinært lange. Dette skyldes i høj grad en midlertidig nedlukning af de sydafrikanske myndigheder, hvilket har forlænget processen.

Table 1 Barnets oprindelsesland (Sager om behandling af matchningsforslag, 2020, Ankestyrelsen)

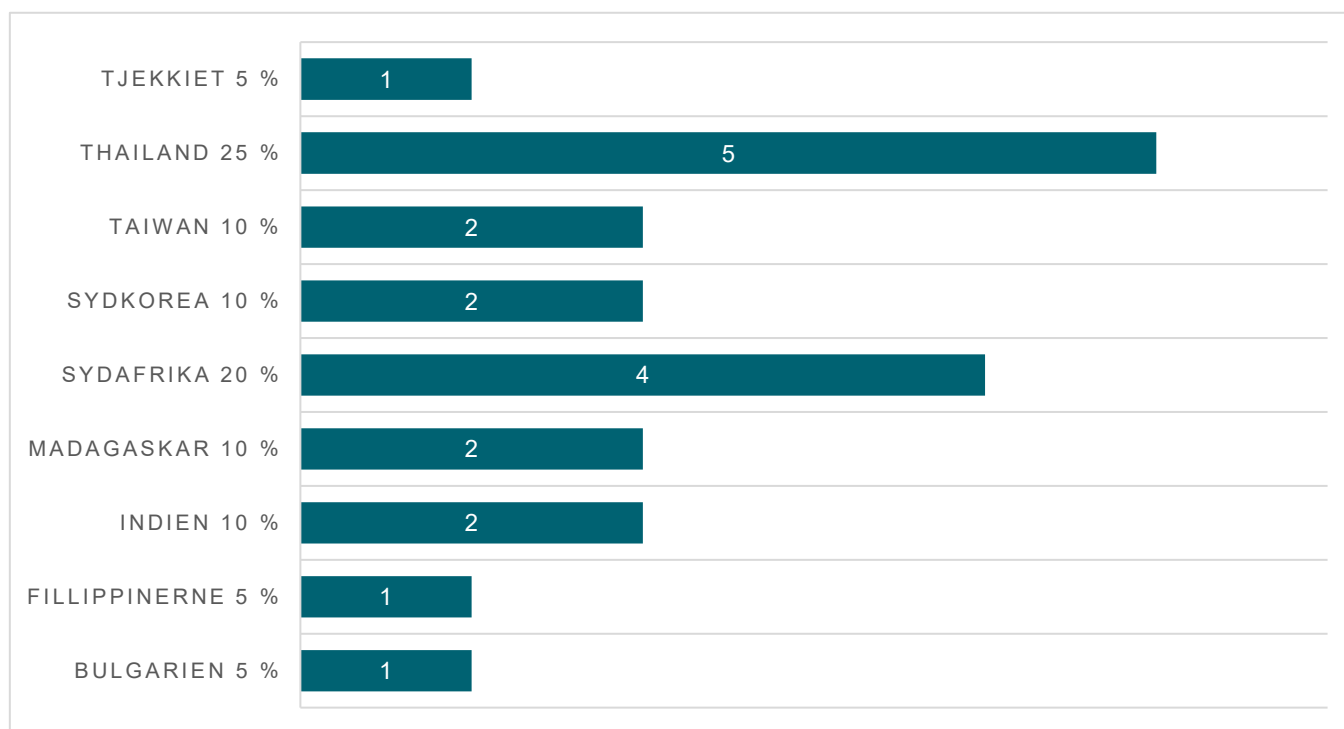

Table 2 Barnets oprindelsesland (Sager om behandling af matchningsforslag, 2020, Adoptionssamrådet)

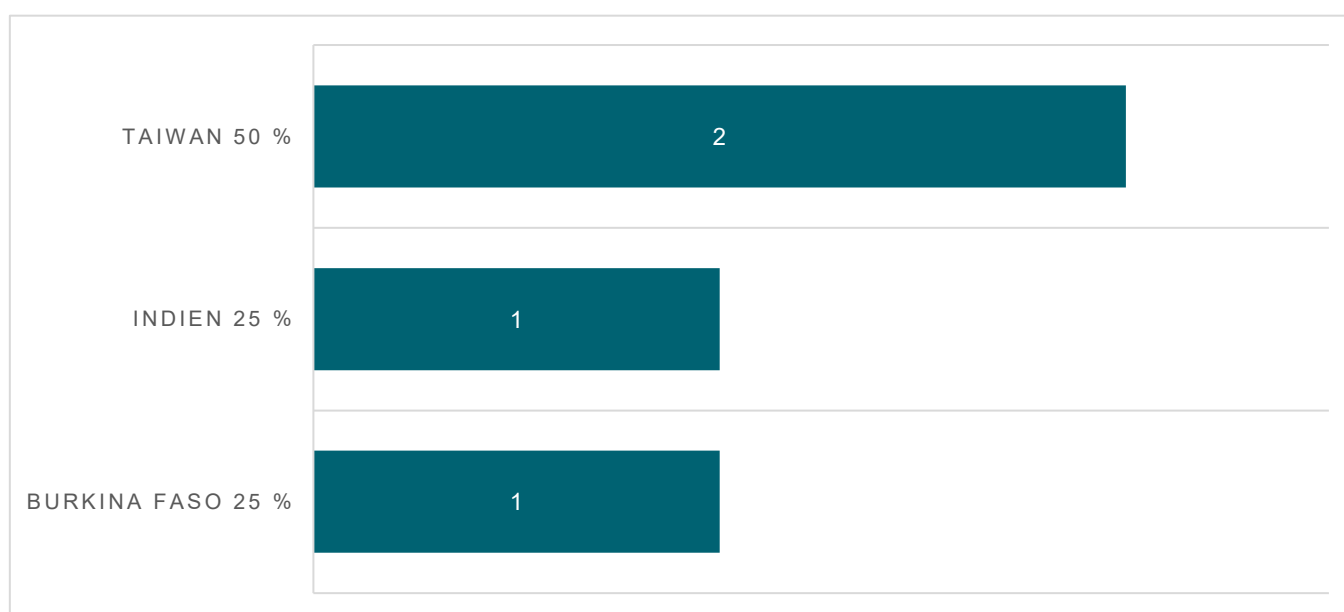

Diagram 1 Barnets alder ved DIA's modtagelse af sagen fra afgiverlandet for sager behandlet i Ankestyrelsen (Sager om behandling af matchningsforslag, 2020, Ankestyrelsen)

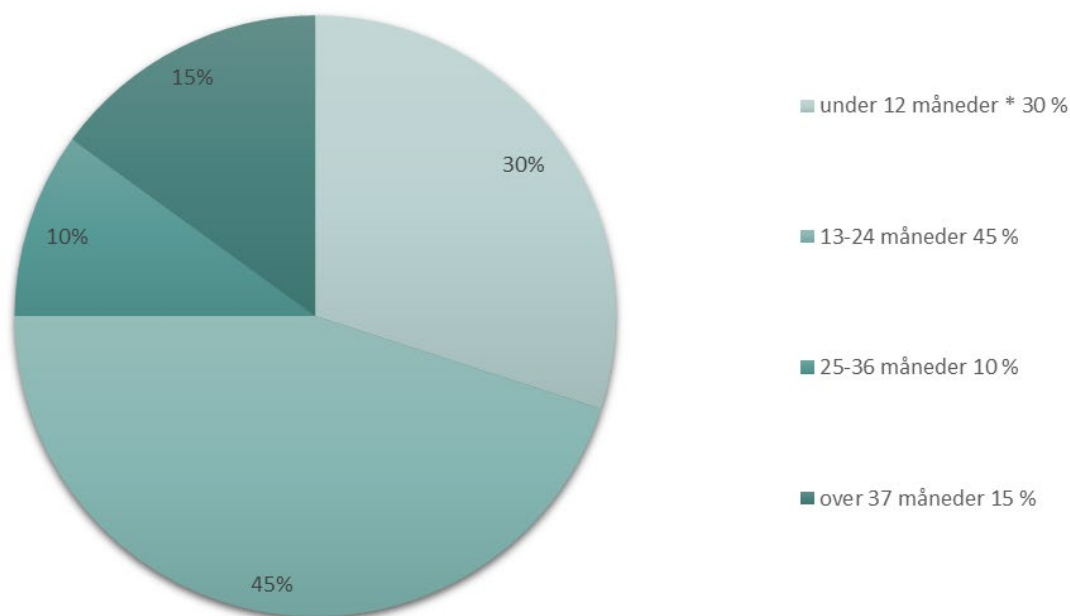

Diagram 2 Barnets alder ved ansøgernes accept af matchningsforslaget for sager behandlet i Adoptionssamrådet (Sager om behandling af matchningsforslag, 2020, Adoptionssamrådet)

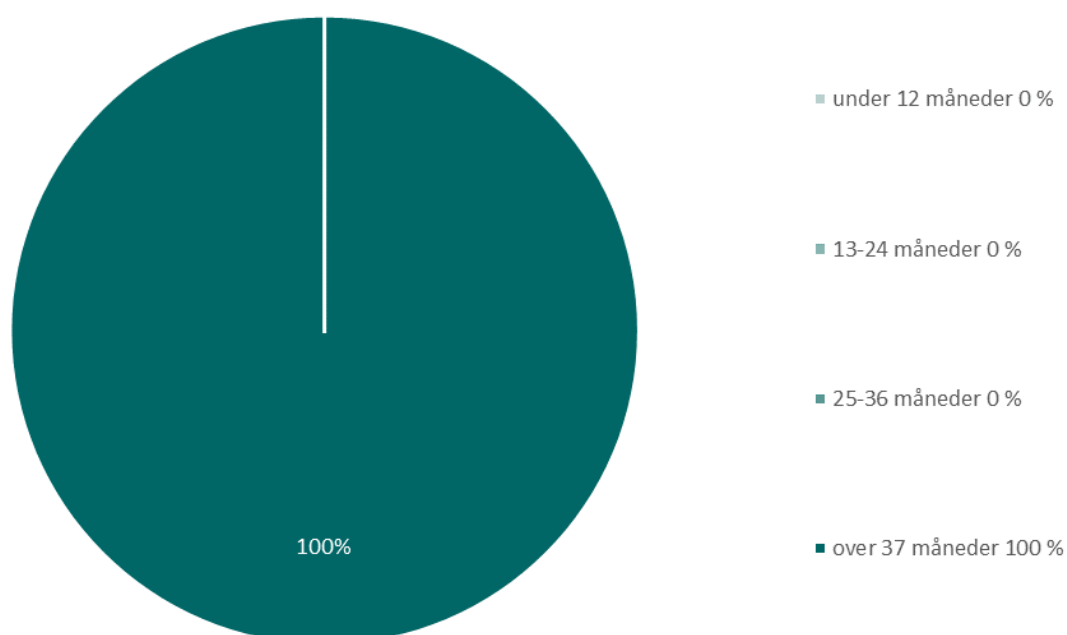

Diagram 3 Baggrunden for frigivelse af barnet i afgiverlandet for sager behandlet i Ankestyrelsen (Sager om behandling af matchningsforslag, 2020, Ankestyrelsen)

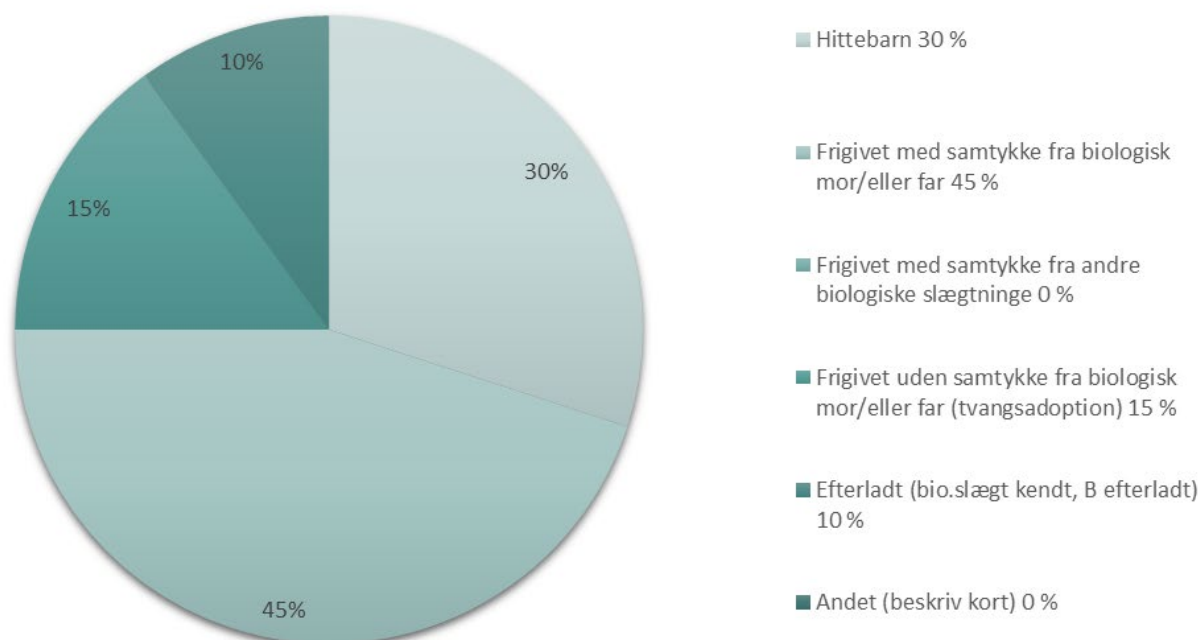

Diagram 4 Baggrunden for frigivelse af barnet i afgiverlandet i sager behandlet i Adoptionssamrådet (Sager om behandling af matchningsforslag, 2020, Adoptionssamrådet)

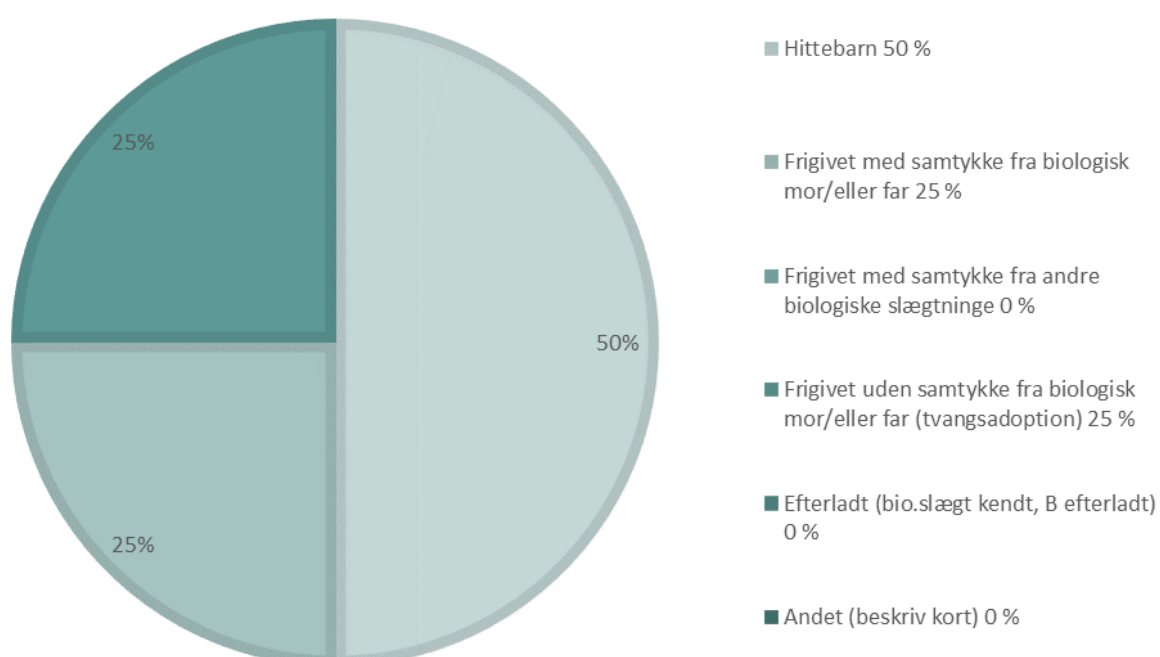

Diagram 5 Sager, hvor DIA blev bedt om at fremskaffe yderligere dokumenter i sager behandlet i Ankestyrelsen (Sager om behandling af matchningsforslag, 2020, Ankestyrelsen)

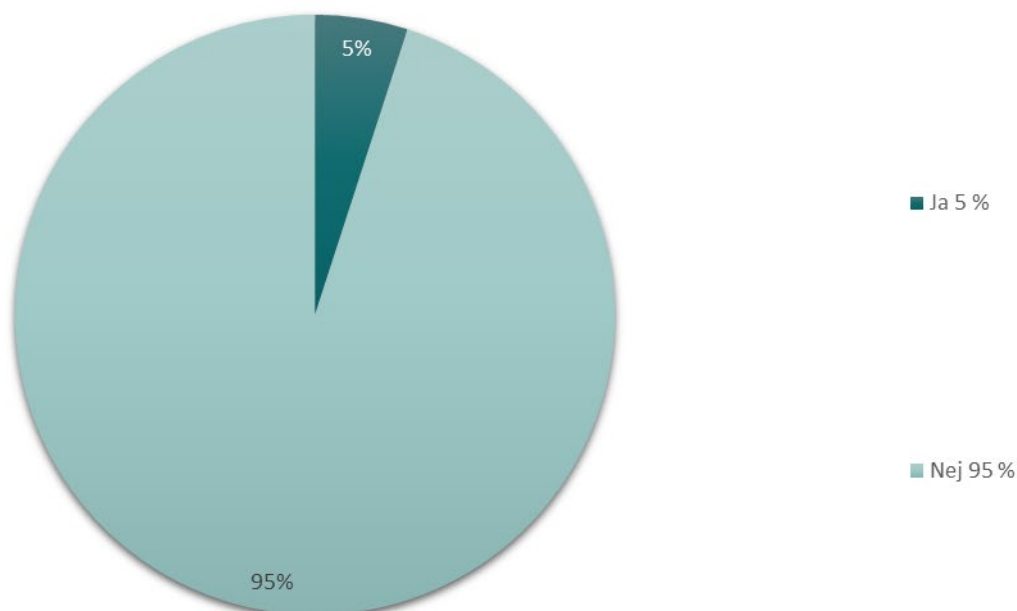

Diagram 6 Samlet vurdering af matchningssagen i Ankestyrelsen (Sager om behandling af matchningsforslag, 2020, Ankestyrelsen)

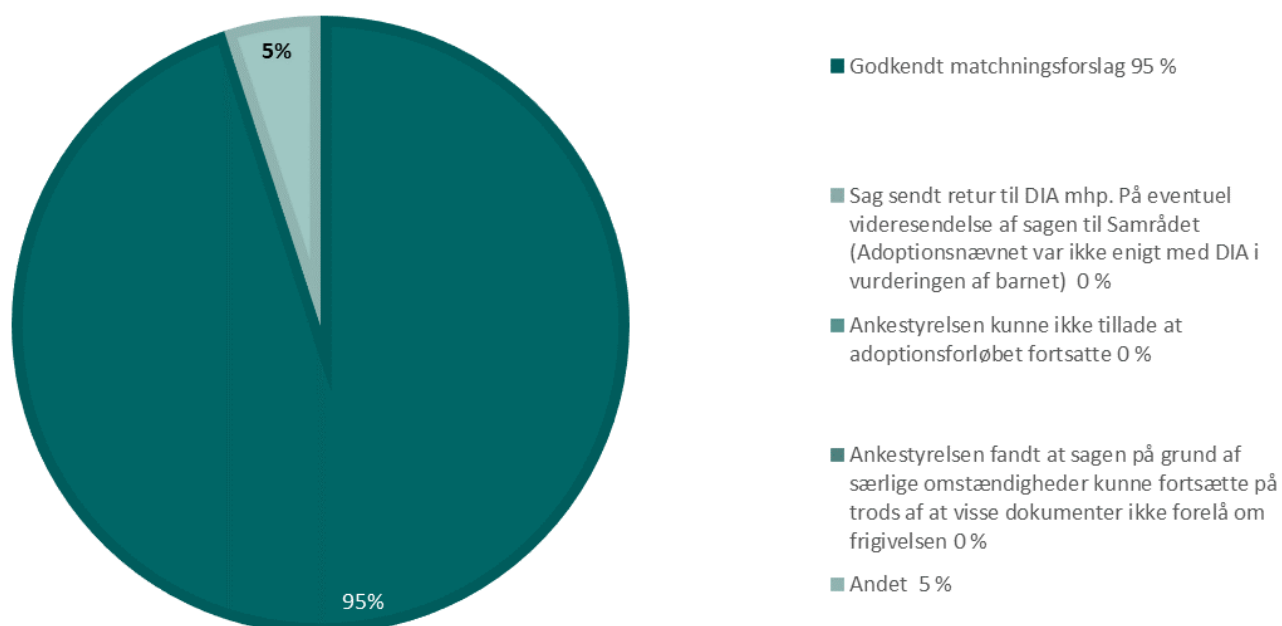
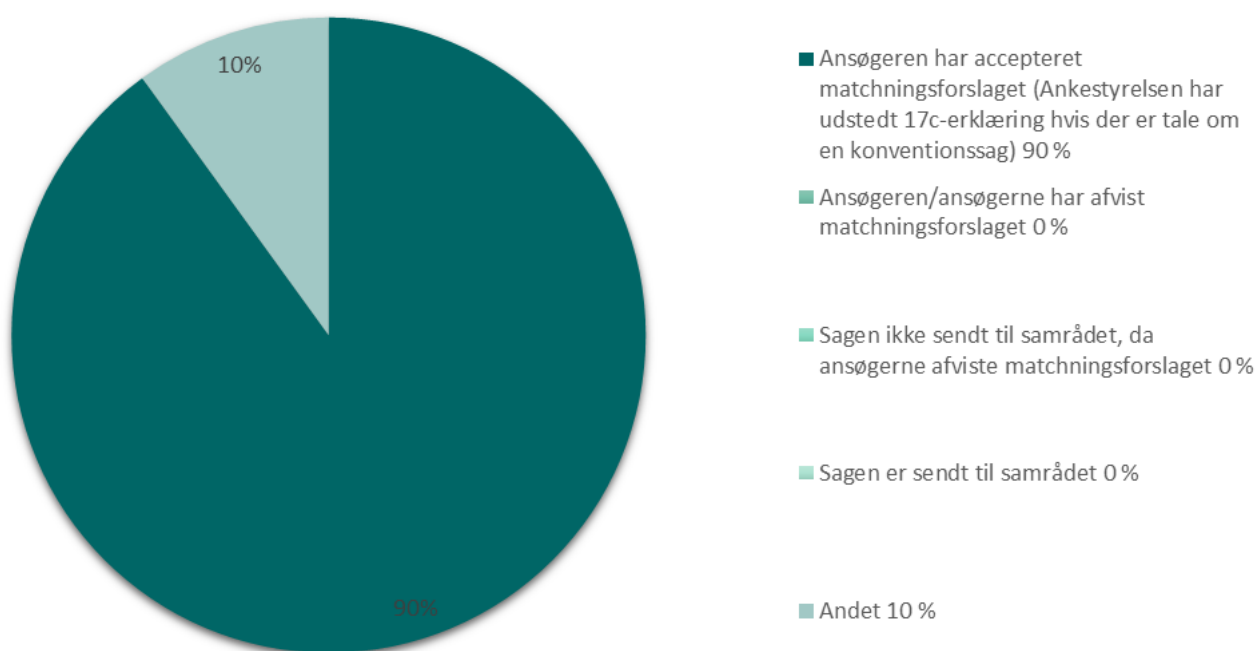

Diagram 7 Sagens endelige udfald i sager behandlet i Ankestyrelsen (sager om behandling af matchningsforslag, 2020, Ankestyrelsen)

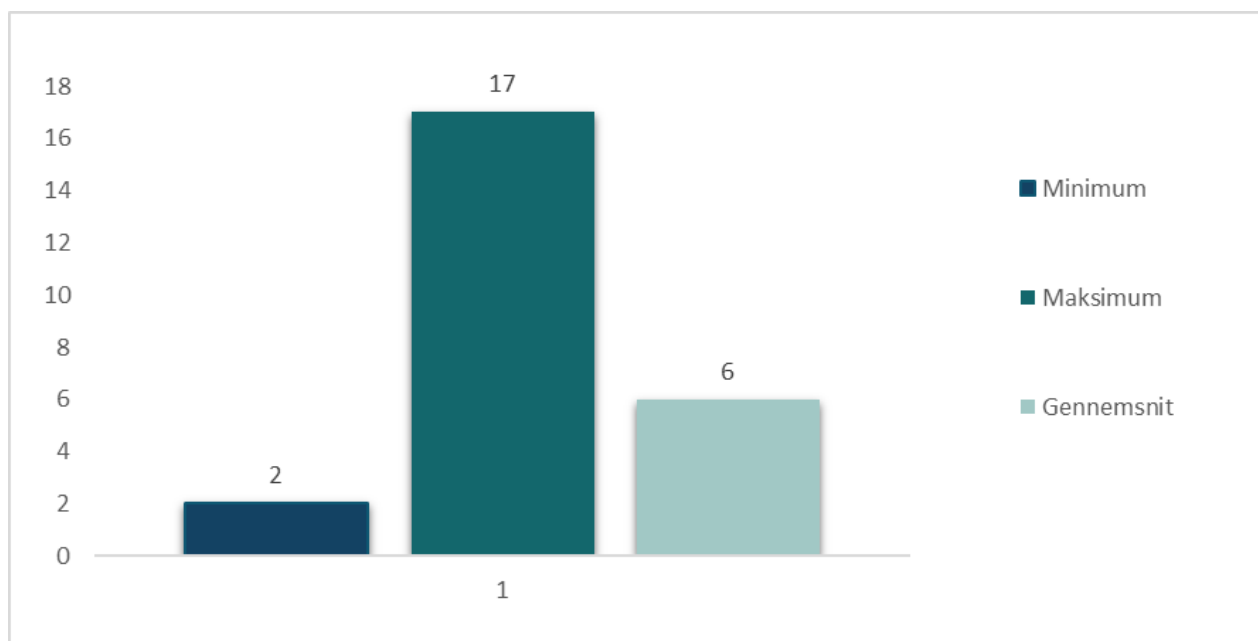

Andet 1: Efter endt sagsbehandling blev ansøgerne gravide. Ansøgerne har dog oplyst, at de ønskede at fortsætte med adoptionssagen. DIA oplyser her, at de har været i dialog med centralmyndigheden i afgiverlandet, som ikke tillader at man både er gravid og gennemfører en adoption.

Andet 2: Adoptionsforløbet blev afbrudt, da barnet i stedet blev bortadopteret nationalt i afgiverlandet.

Alle fire sager om godkendelse af matchningsforslag behandlet i Adoptionsrådet resulterede i, at ansøgernes godkendelse blev udvidet til at omfatte det konkrete barn.

Tabel 3 Gennemsnitlig sagsbehandlingstid for matchningssager i Ankestyrelsen, antal ugedage (sager med todelt proces er ikke inkluderet)

Sager med todelt proces er ikke inkluderet i visningen, da sagerne mellem de to processer reelt er ude af Ankestyrelsens hænder, og dermed kan ligge stille i en lang periode. Ankestyrelsen tilstræber at behandle hver af de to dele af disse sager inden for højst syv dage.

I 2020 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på sager med todelt proces 321 dage (minimum 276 dage, maksimum 367 dage). Den reelle gennemsnitlige sagsbehandlingstid i Ankestyrelsen på sager med todelt proces var 10 dage (minimum ni dage, maksimum 12 dage.)

Der er i denne opgørelse ikke medregnet sagsbehandlingstiden for en sag med todelt proces, hvor processen blev afsluttet inden 2. del blev modtaget i Ankestyrelsen. Sagsbehandlingstiden var her fire dage i forbindelse med den første del af matchningssagens behandling.

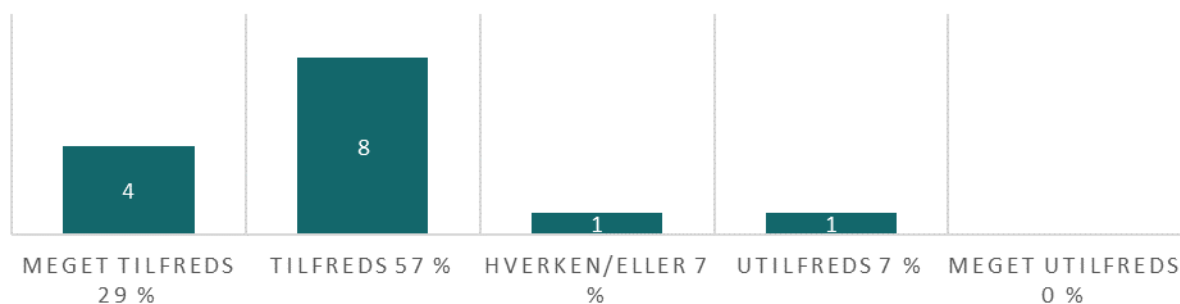
Undersøgelse blandt adoptanter efter hjemtagelsen

Nedenfor fremgår svar på spørgeskemaer, som Ankestyrelsen har sendt til adoptanter, der i 2020 har adopteret internationalt. Ankestyrelsen har sendt 24 spørgeskemaer og har modtaget svar og delvise svar fra 14 respondenter. Nedenfor beskrives resultater fra undersøgelsen.

De individuelle svar på spørgeskemaerne indeholder flere kommentarer og uddybninger om DIA's sagsbehandling, opholdet i afgiverlandet og tiden efter hjemtagelsen. Ankestyrelsen gennemser løbende alle besvarelser og kontakter DIA, hvis enkelte besvarelser giver anledning til at få sager eller procedurer belyst yderligere. Besvarelserne har i 2020 ikke givet anledning til en reaktion fra Ankestyrelsen.

Spørgsmål: Hvor tilfreds er du med den vejledning, som du modtog fra DIA inden afrejse om:

- **Table 4** Adoptionsproceduren i afgiverlandet:

- **Table 5** De praktiske forhold i afgiverlandet, herunder kultur og skikke

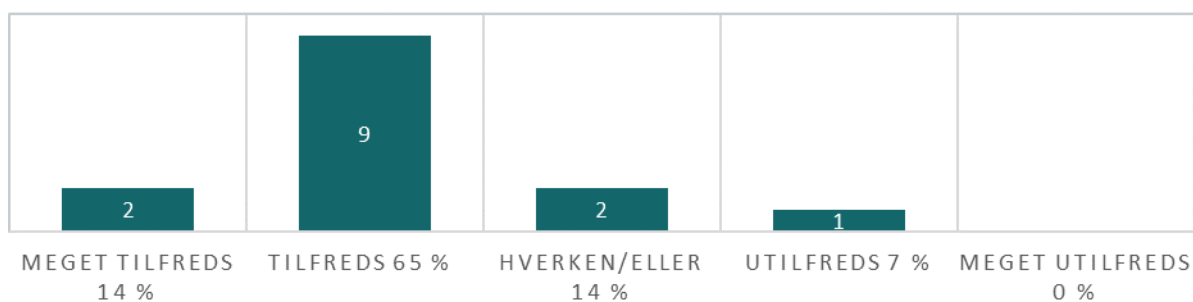

Diagram 8 Spørgsmål: Søgte du hjælp fra DIA's hovedsæde i Danmark mens du opholdte dig i afgiverlandet?

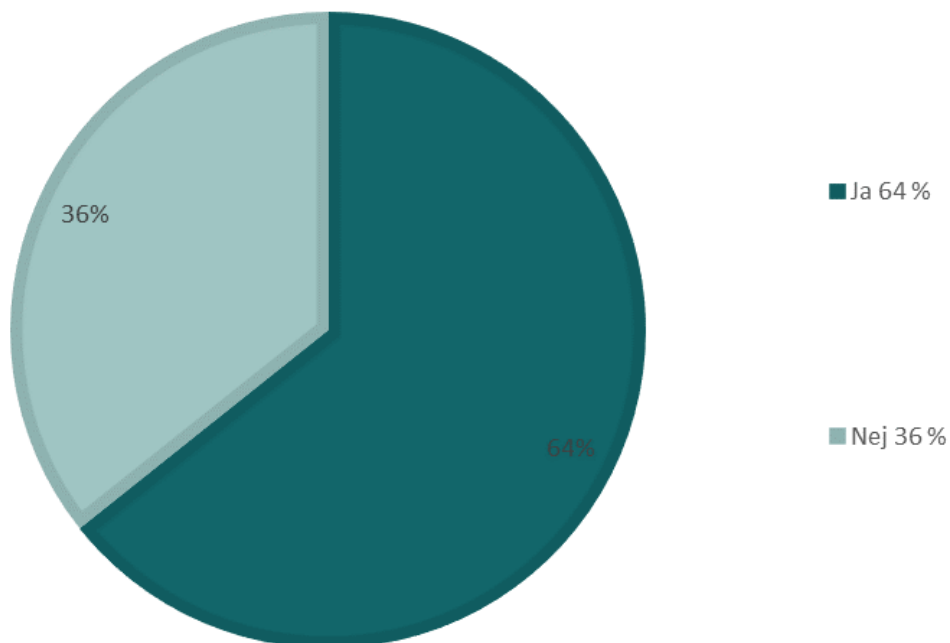
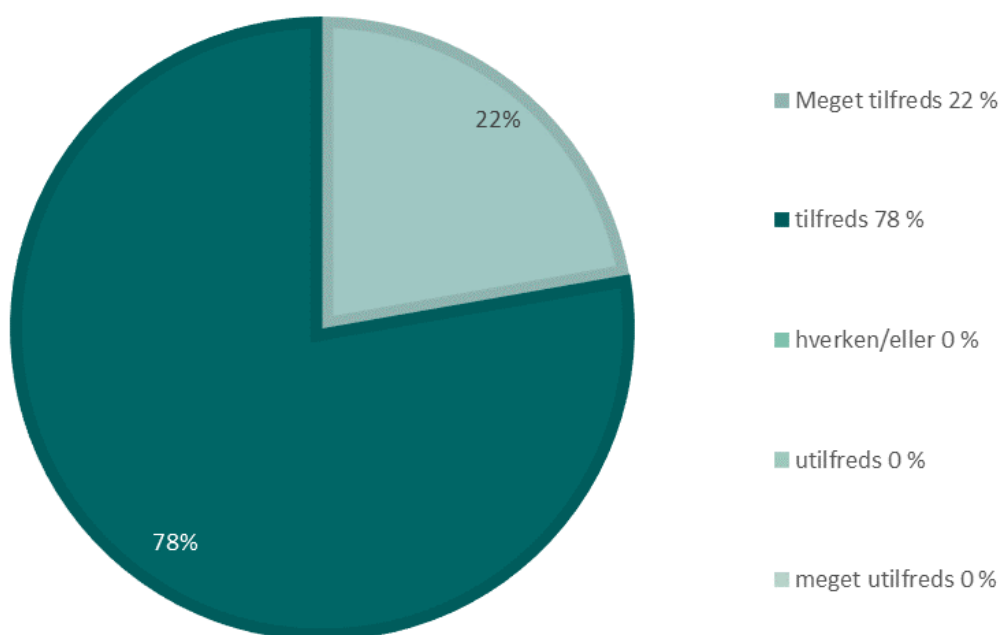
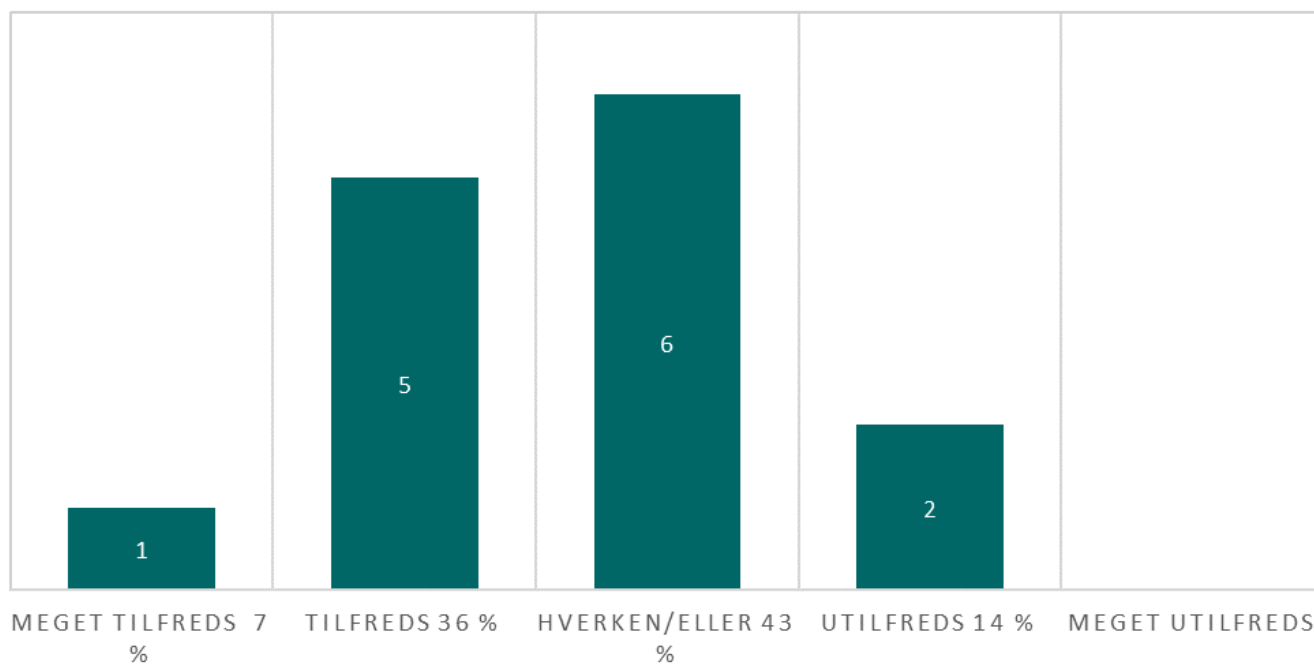

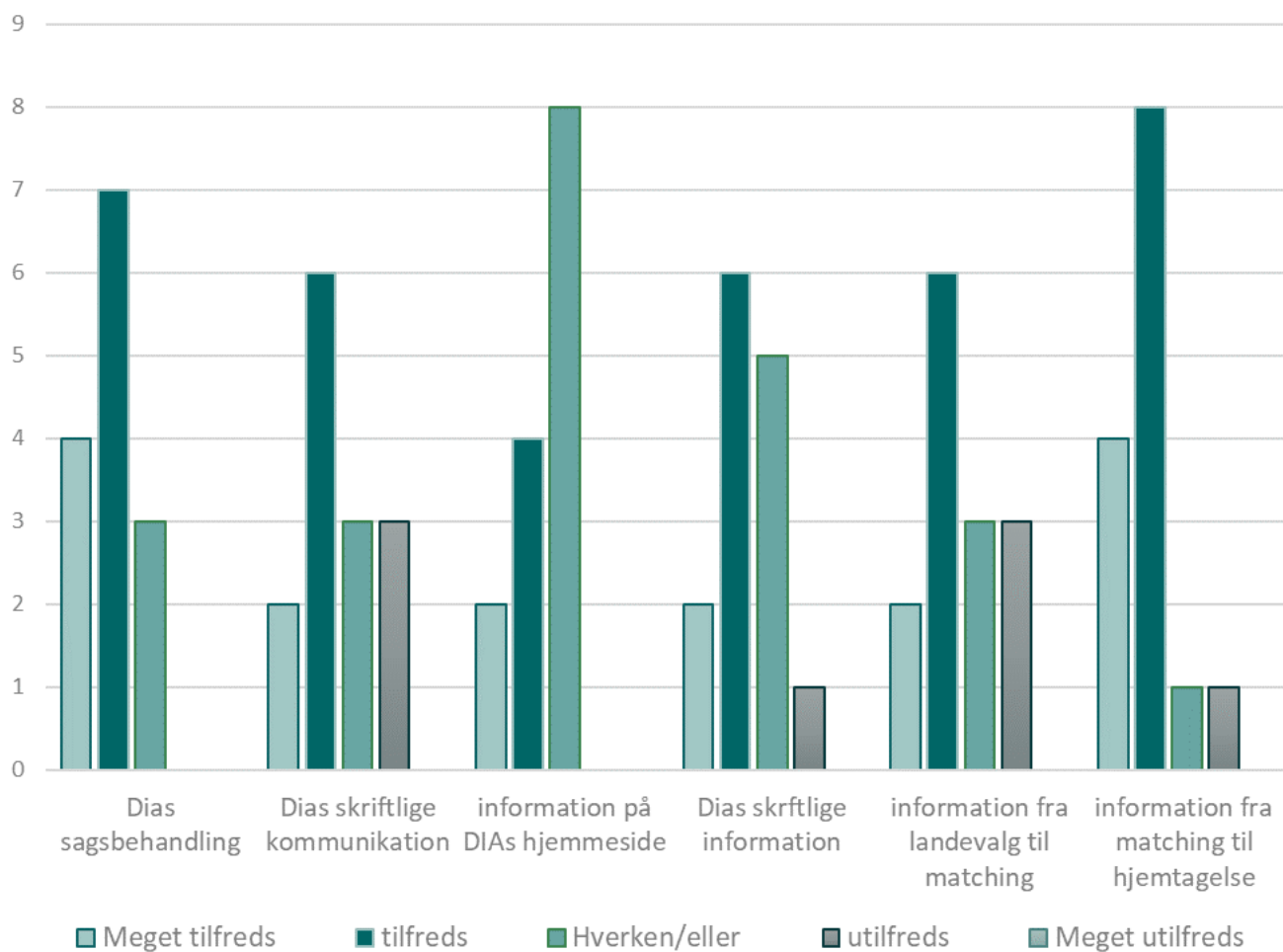
Diagram 9 Spørgsmål: Hvor tilfreds er du med den hjælp, du modtog fra DIA's hovedsæde i Danmark, mens du opholdt dig i afgiverlandet?

Tabel 6 Spørgsmål: Når du i dag tænker tilbage på adoptionen og tiden efter hjemkomsten med dit barn/dine børn, hvor tilfreds er du så med det samlede hjemtagelsesforløb fra du tilmeldte dig den adoptionsformidlende organisationen (DIA, AC Børnehjælp eller DanAdopt) og til den første tid hjemme med dit barn/dine børn?

Tabel 7 Spørgsmål: I hvilken grad er du tilfreds med DIA's arbejde hvad angår følgende?

Tabel 8 Spørgsmål: Har du modtaget den obligatoriske adoptionsrådgivning som du er berettiget til?

